

Academiejaar 2007-2008

Programmagids

Master in de handelswetenschappen

Master HW - Accountancy en Fiscaliteit

Opleidingsonderdeel	Groep	Stp.	Semester	Deeltijds
Masterproef AF		18	1 + 2	/
Beleggingsleer		6	1	/
Onderzoeksmethodologie		6	1	/
Financial Accounting: Consolidatie en IFRS		6	1	/
Advanced Management Accounting		6	1	/
Fiscaliteit: Personen- en vennootschapsbelasting		6	1	/
Interne Controle		6	2	/
Erasmus uitwisselingsprogramma IV	Erasmus	1	1 + 2	/
Fiscaliteit: BTW en andere belastingen		6	2	/
Externe Controle		6	2	/
Bank - en verzekeringswezen		6	1	/
Vermogensplanning		6	2	/
Beoordelings- en beloningsbeleid		6	1	/
Personeelsstromen		6	1	/
Strategisch HRM		6	2	/
Arbeidsmarkt en arbeidsverhoudingen		6	2	/
Sociaal recht en human resources		6	1 + 2	/
Globale politieke en juridische omgeving		6	2	/
Internationaal zaken doen		6	1 + 2	/
Supply Chain Management		6	1	/
Havenoeconomie, transport en logistiek		6	2	/
Governance and operational management		6	2	/

Studiecontract

De opleiding tot master in de handelswetenschappen aan de Lessius Hogeschool sluit rechtstreeks aan bij de bachelor in hetzelfde domein en bouwt voort op de daar verworven competenties.

Zij biedt een verdiepende opleiding aan binnen het vakgebied van de bedrijfseconomische wetenschappen. Deze verdieping van kennis en inzichten heeft betrekking op n van de disciplines maar blijft tegelijkertijd aandacht houden voor aangrenzende deeldomeinen.

In de masteropleiding staan wetenschappelijke inzichten en onderzoekscompetenties centraal. Studenten leren om op een zelfstandige manier complexe problemen uit de bedrijfsomgeving te beoordelen en in een context van multidisciplinariteit en onzekerheid wetenschappelijk verantwoorde oplossingen uit te werken.

Masters kunnen omgaan met een pluraliteit van mogelijke oplossingen en deze samen met de probleemstelling helder en overtuigend communiceren aan zowel vakgenoten als niet-vakgenoten, ook internationaal.

Zij geven creatief richting aan nieuwe en zinvolle onderzoeksthema's en nemen verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling en implementatie van economisch verantwoorde oplossingen.

Masters hebben een nuchtere, wetenschappelijke kijk op de werkelijkheid die hen in staat stelt om onderzoek, werkveld en maatschappij efficiënt en doelgericht met elkaar te verbinden.

Masterproef AF

Code: HWMoMPAF
Groep: /
Studiepunten: 18
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: /
Semester: 1 + 2
Onderwijstaal: Nederlands
Docenten: Cools Martine
Coördinator: Verckens Jan Pieter

Specialisatiegraad

inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Masterproef AF

Beleggingsleer

Code: FM1oBeLr

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 1

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: Dewaelheyns Nico, Van Uytbergen Steve

Coördinator: Van Uytbergen Steve

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Beleggingsleer

Inhoud

Het opleidingsonderdeel "Beleggingsleer" bestaat uit twee modules: "Financiële markten, portefeuilletheorie en evenwichtsmodellen" en "Vastrentende instrumenten, derivaten en actief portefeuillebeheer".

In de eerste module (*Financiële markten, portefeuilletheorie en evenwichtsmodellen*) wordt een overzicht gegeven van de verschillende instrumenten die op de financiële markten beschikbaar zijn, de methodes waarop ze verhandeld worden en de manieren waarop ze in een beleggingsportefeuille kunnen opgenomen worden (bv. via beleggingsfondsen of via directe aankoop effecten). In het deel over portefeuilletheorie wordt besproken hoe het risico en het rendement van een financieel actief gemeten kunnen worden en hoe die kennis gebruikt kan worden bij het vormen van optimale beleggingsportefeuilles. Vervolgens komen de belangrijkste financiële evenwichtsmodellen (bv. capital asset pricing model, arbitrage pricing theory models, etc.) en de efficiëntie van de kapitaalmarkten aan bod.

De tweede module bevat een grondige analyse van *vastrentende instrumenten, derivaten en actief portefeuillebeheer*. Na een overzicht van de prijsbepaling van vastrentende effecten en de termijnstructuur van intrestvoeten wordt aandacht geschonken aan de samenstelling en het risicobeheer van obligatieportefeuilles. Vervolgens worden het waarderen van opties, futures en andere afgeleide financiële producten en hun toepassingen binnen portefeuillebeheer behandeld. Module twee eindigt met een bespreking van actief portefeuillebeheer: hoe de performantie van een beleggingsportefeuille kan beoordeeld worden, wat de mogelijkheden van internationale diversificatie zijn, etc.

Doelstellingen

Beschrijving

Het opleidingsonderdeel "Beleggingsleer" heeft als doel de studenten vertrouwd te maken met de belangrijkste theorieën en concepten in verband met het samenstellen en waarderen van beleggingsportefeuilles. Na het volgen van het opleidingsonderdeel moeten studenten in staat zijn op een gefundeerde manier financiële instrumenten te waarderen, die instrumenten samen te brengen in portefeuilles en het risico van die portefeuilles te kunnen inschatten en opvolgen.

Vereiste voorkennis

Competenties

Studenten moeten vertrouwd zijn met de basisconcepten van financiële algebra, financiële theorie en financiële instrumenten.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Handboek: Bodie, Z., A. Kane & A.J. Marcus (2007/2008), *Investments* (7th Edition), McGraw-Hill.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

1e examenperiode (januari)

Schriftelijk examen.

3e examenperiode (augustus/september)

Schriftelijk examen.

Examencontract

Schriftelijk examen.

Begeleiding

Naast het handboek en het materiaal op de leeromgeving kunnen de studenten steeds terecht bij de docenten voor verdere toelichting.

Onderzoeksmethodologie

Code: HWMoOM

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 1

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: Cools Martine, De Beule Filip, De Winne Sophie, Dewaelheyns Nico, Franck Tom, Lagae Wim, Schoubben Frederiek, Van Rompuy Guido, Van Uytbergen Steve, Van Woensel Tom

Coördinator: Van Rompuy Guido

Specialisatiegraad

inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Onderzoeksmethodologie

Inhoud

GEMEENSCHAPPELIJK GEDEELTE (3 STUDIEPUNTEN)			
METHODE	AANTAL COLLEGES	TOPIC	MATERIAAL
Aanvullingen regressie-analyse	3	Gebruik van kwalitatieve variabelen bij tijdreeksdata Heteroskedasticiteit bij tijdreeksdata Dynamische modellen	Studenmund (2006) Ch 12 Syllabus
Factoranalyse	2 à 3	Wanneer gebruiken, assumpties, Theoretische onderbouw Uitwerking van een gesimplifieerd voorbeeld Uitwerking reële gevalstudie	Hair (2006) Ch. 3 Sharma (1996) Ch. 5 Syllabus
Clusteranalyse	2 à 3	Wanneer gebruiken, assumpties, Theoretische onderbouw Uitwerking van een gesimplifieerd voorbeeld Uitwerking reële gevalstudie	Hair (2006) Ch. 8 Sharma (1996) Ch. 7 Syllabus
Logistische regressie	1	Wanneer gebruiken, assumpties, theoretische onderbouw Uitwerking van een gesimplifieerd voorbeeld	Studenmund (2006) Ch 13 Syllabus

Afstudeerrichtings specifiek deel:

Voor de leeractiviteit Onderzoeksmethodologie eigen aan het onderzoeksdomein HRM (3 studiepunten)

Het opleidingsonderdeel Onderzoeksmethodologie (docent Sophie De Winne) eigen aan het onderzoeksdomein HRM gaat in op de verschillende fasen van het onderzoeksproces. De colleges lopen parallel met en dienen ter ondersteuning van de masterproef.

Volgende thema's worden behandeld:

1. informatie over de procedure van de masterproef in de afstudeerrichting HRM
2. hoe en waar informatie opzoeken?
3. opzet en organisatie van kwantitatief onderzoek, survey design
4. opzet en organisatie van kwalitatief onderzoek, case studies
5. datacleaning
6. analysetechnieken in SPSS (beschrijvende cijfers, (M)ANOVA, lineaire en logistische regressie, cluster- en factoranalyse)
7. tips voor het schrijven van een wetenschappelijke tekst

Aan het eind van de cursus moet de student:

1. weten waar relevante (wetenschappelijke) informatie kan gevonden worden en relevante informatie kunnen opzoeken
2. een concrete onderzoeksvraag kunnen formuleren
3. methodologische keuzes kunnen maken en beargumenteren inzake steekproefkader, steekproef, respondent, bevragingmethode en responsstrategie
4. een vragenlijst kunnen opstellen die past bij de gehanteerde bevragingmethode (telefonisch, schriftelijk en face-to-face)
5. data analyseklaar kunnen maken

6. data uit kwantitatief onderzoek en kwalitatief onderzoek kunnen beschrijven en analyseren
7. de gevonden resultaten op wetenschappelijke wijze kunnen rapporteren

Voor de leeractiviteit Onderzoeksmethodologie eigen aan het onderzoeksdomein OM (3 studiepunten)

Dit methodologisch deel gaat in op de aanwending van kwantitatieve methodes voor het oplossen van reële ondernemingsproblemen, waarbij de volgende methodes aangereikt zullen worden:

1. Lineaire programmering
2. Transport-, toewijzings- en transshipment problemen
3. Beslissingen onder onzekerheid (beslissingsbomen)
4. Simulatie

Aan het eind van de cursus moet de student:

1. Een bedrijfseconomische situatie kunnen omzetten naar een kwantitatief model
2. Het geconstrueerde model kunnen oplossen met de geschikte techniek
3. Pro's en contra's van de geziene methodes kunnen formuleren
4. De geldigheid van verschillende technieken kunnen bepalen
5. Interpretatie van de resultaten van de toegepaste methodes in termen van de vooropgestelde bedrijfseconomische situatie

Voor de leeractiviteit Onderzoeksmethodologie eigen aan het onderzoeksdomein FM (3 studiepunten)

De leeractiviteit Onderzoeksmethodologie eigen aan het onderzoeksdomein FM wordt opgebouwd op basis van de belangrijkste onderdelen van wetenschappelijke artikels in de finance-literatuur. Voor elk onderdeel van een artikel worden de belangrijkste beslissingen en aandachtspunten (Wat is het doel? Welke alternatieve benaderingswijzen zijn er? Hoe kies je de gepaste aanpak? enz.) kritisch besproken aan de hand van voorbeelden uit (gepubliceerde) papers:

1. De abstract en de introductie
2. Het literatuuroverzicht en de ontwikkeling van de onderzoekshypothese(s)
3. De gegevensverzameling en de steekproefsamenstelling
4. De econometrische methodologie
5. De bespreking van de resultaten
6. De conclusies
7. De literatuurlijst

Aan het eind van deze leeractiviteit moet de student in staat zijn om een academische paper uit het onderzoeksdomein Financieel Management (zowel in zijn geheel als wat de afzonderlijke bestanddelen van de paper betreft) kritisch te analyseren en te beoordelen. Daarnaast stelt deze leeractiviteit zich tot doel de student verregaande ondersteuning te bieden bij de uitwerking van de masterproef.

Voor de leeractiviteit Onderzoeksmethodologie eigen aan het onderzoeksdomein AF (3 studiepunten)

Het opleidingsonderdeel Onderzoeksmethodologie (coördinator Martine Cools) eigen aan het onderzoeksdomein AF (3 studiepunten) biedt ondersteuning voor het uitwerken van de meesterproef. Het concrete doel is de studenten in staat te stellen de bestaande wetenschappelijke literatuur kritisch te evalueren, en om hen vertrouwd te maken met de onderzoeksmethodes die gangbaar zijn binnen Accountancy en Fiscaliteit.

Inhoud:

1. Inleiding tot de meesterproef
  - Algemene uitleg over de opbouw van de meesterproef en van het methodologische vak
  - Inleidende tips voor het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek (i.v.m. dataverzameling, literatuur, rapporteren...)
  - Aanreiken van thema's voor de literatuurproef: meesterproef door de promotoren
2. Onderzoeksmethodes
  - Survey onderzoek: steekproeftrekking, vragenlijst, dataverzamelingsproces, responsstrategieën, data input en cleaning.
  - Kwalitatief onderzoek: wat is kwalitatief onderzoek, hoe bereik je betrouwbare onderzoeksresultaten op basis van case studies, illustratie met behulp van CAODAS
  - Verwerken van datareeksen: vertalen van onderzoeksvragen naar data-noden, correlatie versus causaliteit (exogene versus endogene variabelen), data-inspectie en voorafgaande analyse, keuze van de geschikte kwantitatieve methode.
3. Analyseren van de overige onderdelen van een wetenschappelijke paper
  - Abstract, inleiding, literatuuroverzicht
  - Resultaten, discussie, conclusie, referentielijst

Voor de leeractiviteit Onderzoeksmethodologie eigen aan het onderzoeksdomein IZW (3 studiepunten)

Het opleidingsonderdeel Onderzoeksmethodologie eigen aan het onderzoeksdomein IZW gaat in op de verschillende fases en methodes van het onderzoeksproces. Deze leeractiviteit stelt zich tot doel de student het nodige inzicht te bieden bij de methodologische uitwerking van (wetenschappelijk) onderzoek.

Volgende thema's worden behandeld:

1. Inleiding tot onderzoeksmethodologie
  - a. Algemene uitleg over de opbouw van het methodologische vak
  - b. Inleiding tot wetenschappelijk onderzoek: literatuuronderzoek, dataverzameling en -verwerking, rapporteren.
2. Onderzoeksmethodes

- a. Enquête onderzoek: steekproeftrekking, vragenlijst, dataverzamelingsproces, responsstrategieën, data invoeren en bewerken.
- b. Kwalitatief onderzoek: wat is kwalitatief onderzoek, hoe bereik je betrouwbare onderzoeksresultaten op basis van gevalstudies, illustratie met behulp van CAQDAS
- c. Verwerken van datareeksen: vertalen van onderzoeksvragen naar datanoden, correlatie versus causaliteit (exogene versus endogene variabelen), data-inspectie en voorafgaande analyse, keuze van de geschikte kwantitatieve methode.

Aan het einde van de cursus moeten studenten in staat zijn om relevante onderzoeksvragen te kunnen formuleren voor internationale managementproblemen, verschillende relevante onderzoeksmethodologieën kunnen toepassen, vragen (lijsten) kunnen (op)stellen die passen bij de verschillende onderzoeksmethodologieën, en tenslotte data kunnen bewerken, beschrijven en analyseren.

Voor de leeractiviteit Onderzoeksmethodologie eigen aan het onderzoeksdomein Marketing

Het opleidingsonderdeel Onderzoeksmethodologie (docent Kelly Geyskens) eigen aan het onderzoeksdomein Marketing (3 studiepunten) gaat in op de verschillende fasen van het onderzoeksproces. De colleges lopen parallel met en dienen ter ondersteuning van de masterproef. De behandelde topics worden steeds geïllustreerd aan de hand van wetenschappelijke papers uit het domein zodat de student leert hoe men kritisch moet omgaan met een wetenschappelijke paper en tot de masterpaper moet komen.

Volgende thema's worden behandeld:

1. informatie over de procedure van de masterproef in de afstudeerrichting Marketing
  - a. Welke onderzoeken kan je doen (i.e. mogelijke onderwerpen?)
  - b. hoe doe je onderzoek (onderzoeksvragen, onderzoeksopzet...)?
  - c. Hoe zoek je relevante literatuur?
2. opzet en organisatie van kwantitatief onderzoek, survey design
3. opzet en organisatie van kwalitatief onderzoek, case studies
4. datacleaning
5. analysetechnieken in SPSS (beschrijvende cijfers, (M)ANOVA, lineaire en logistische regressie, cluster- en factoranalyse)
6. tips voor het schrijven van een wetenschappelijke tekst

Aan het eind van de cursus moet de student:

1. weten waar relevante (wetenschappelijke) informatie kan gevonden worden en relevante informatie kunnen opzoeken
2. een concrete onderzoeksvraag kunnen formuleren
3. een concrete onderzoeksvraag kunnen formuleren
4. methodologische keuzes kunnen maken en beargumenteren inzake steekproefkader, steekproef, respondent, bevragsingsmethode en responsstrategie
5. een vragenlijst kunnen opstellen die past bij de gehanteerde bevragsingsmethode (telefonisch, schriftelijk en face-to-face)
6. data analyseklaar kunnen maken
7. data uit kwantitatief onderzoek en kwalitatief onderzoek kunnen beschrijven en analyseren
8. de gevonden resultaten op wetenschappelijke wijze kunnen rapporteren

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Syllabus samengesteld door de docent(en)
Capita selecta uit de aanbevolen leermiddelen
Teksten en slides worden verspreid via Toledo

Aanbevolen leermiddelen

Gemeenschappelijk gedeelte
Hair, J.F., et al. (2006), *Multivariate Data Analysis*, Pearson, Prentice Hall, 6th ed., 899 p.
Sharma, S., (1996), *Applied Multivariate Techniques*, John Wiley & Sons Inc., 493 p.
Studenmund, A.H., (2006), *Using Econometrics. A practical Guide*, Pearson Addison Wesley, 5th ed. 639 p.
Afstudeerrichtingspecifiek gedeelte
Aanbevolen literatuur wordt meegedeeld via Toledo.
Operations Management:
Hillier and Hillier, *Introduction to Management Science with Student CDrom*, 3de uitgave, McGraw Hill, 2008.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- paper/verslag
- Andere: Gemeenschappelijk gedeelte (3 studiepunten) Schriftelijk examen

1e examenperiode (januari)

Schriftelijk examen voor het gemeenschappelijk gedeelte (50%).

Voor de leeractiviteit HRM

Er worden 5 taken (50%) ingelast voor het afstudeerrichting specifieke luik HRM waarop elke student individueel beoordeeld wordt. De eerste taak bestaat uit het volgende:

1. Formuleer een onderzoeksvraag en beschrijf een onderzoeksopzet dat gepast is om deze onderzoeksvraag te beantwoorden (de methodologische keuzes die gemaakt worden, moeten kort beargumenteerd worden) (max. 3 pagina's) (week 5, semester 1)

Voor de leeractiviteit OM

Schriftelijk examen.

Voor de leeractiviteit FM

Schriftelijk examen waarbij de student één of meerdere papers uit het onderzoek sdomein Financieel Management voorgelegd krijgt. Vervolgens wordt de student gevraagd om specifieke bestanddelen uit deze paper(s) kritisch te analyseren en eventueel suggesties te doen ter verbetering

Voor de leeractiviteit AF

Schriftelijk examen: kritisch analyseren van wetenschappelijke papers

Voor de leeractiviteit IZW

Formuleer een onderzoeksvraag binnen de afstudeerrichting die een verband heeft met het onderwerp van de masterproef en beschrijf drie duidelijke verschillende onderzoeksmethodes die gepast zijn om deze onderzoeksvraag te beantwoorden.

Voor de leeractiviteit Marketing

Er worden 5 taken ingelast voor het afstudeerrichting specifieke luik Marketing waarop elke student individueel beoordeeld wordt. De eerste taak bestaat uit het volgende:

1. Formuleer een onderzoeksvraag en beschrijf een onderzoeksopzet dat gepast is om deze onderzoeksvraag te beantwoorden (de methodologische keuzes die gemaakt worden, moeten kort beargumenteerd worden) (max. 3 pagina's) (week 5, semester 1)

2e examenperiode (juni)

Voor HRM vervolgt dit met:

2. Voer een (M)ANOVA-analyse uit op een ter beschikking gesteld databestand en beschrijf de ondernomen stappen en de resultaten (week 1, semester 2)
3. Voer een logistische regressie uit op een ter beschikking gesteld databestand en beschrijf de ondernomen stappen en de resultaten (week 2, semester 2)
4. Voer een clusteranalyse uit op een ter beschikking gesteld databestand en beschrijf de ondernomen stappen en de resultaten (week 3, semester 2)
5. Voer een factoranalyse uit op een ter beschikking gesteld databestand en beschrijf de ondernomen stappen en de resultaten (week 4 semester 2)

Voor Marketing vervolgt dit met:

2. Voer een (M)ANOVA-analyse uit op een ter beschikking gesteld databestand en beschrijf de ondernomen stappen en de resultaten (week 1, semester 2)
3. Voer een logistische regressie uit op een ter beschikking gesteld databestand en beschrijf de ondernomen stappen en de resultaten (week 2, semester 2)
4. Voer een clusteranalyse uit op een ter beschikking gesteld databestand en beschrijf de ondernomen stappen en de resultaten (week 3, semester 2)
5. Voer een factoranalyse uit op een ter beschikking gesteld databestand en beschrijf de ondernomen stappen en de resultaten (week 4 semester 2)

3e examenperiode (augustus/september)

Analoog aan voorafgaande examenperiodes

Examencontract

zoals voor de andere reguliere studenten

Begeleiding

HRM:

Sophie De Winne is bereikbaar via telefoon (03/201.18.37 of 016/32.66.85) of via e-mail (sophie.dewinne@lessius.eu)

OM:

Tom Van Woensel is bereikbaar via e-mail (tom.vanwoensel@lessius.eu)

FM:

Steve Van Uytbergen is zowel telefonisch (03/201.18.76) als via e-mail bereikbaar (steve.vanuytbergen@lessius.eu).

Financial Accounting: Consolidatie en IFRS

Code: AF1oConsiFRS

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 1

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: Clybouw André, Tiest Roger

Coördinator: Orens Raf

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Financial Accounting: Consolidatie en IFRS

Inhoud

- o Begrip controle en belangenpercentage,
- o Consolidatieverplichtingen,
- o Consolidatiekring,
- o Consolidatiemethoden en eerste consolidatie,
- o De geconsolideerde jaarrekening (volgens Belgische normen en volgens IFRS),
- o Kritische studie van het consolidatiebesluit van KB 30 januari 2001,
- o De verordening van de Europese Commissie,
- o Harmonisatie, Latente belastingen in de geconsolideerde jaarrekening,
- o IAS / IFRS en consolidatie,

Doelstellingen

Beschrijving

- o Het kennen van de verschillende consolidatietechnieken.
- o Het kunnen maken van toepassingen op consolidatie van op IFRS-gebaseerde jaarrekeningen.
- o Notie hebben van de meest gebruikte IFRS normen.

Vereiste voorkennis

Competenties

Degelijke kennis van de jaarrekening, deze komt overeen met de eindcompetenties van het opleidingsonderdelen Algemeen boekhouden (BA 1) en Financiële rapportering en analyse (BA 2)

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Handboek: R. Tiest, Vademecum voor de enkelvoudige en de geconsolideerde jaarrekening, Intersentia, 2007

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

1e examenperiode (januari)

schriftelijk met theoretisch deel en oefeningen

2e examenperiode (juni)

schriftelijk met theoretisch deel en oefeningen

3e examenperiode (augustus/september)

schriftelijk met theoretisch deel en oefeningen

Begeleiding

CLYBOUW André: IFRS
TIEST Roger : consolidatie

Advanced Management Accounting

Code: AF1oAMA
Groep: /
Studiepunten: 6
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Nee
Deeltijds: /
Semester: 1
Onderwijstaal: Engels, Nederlands
Docenten: Cools Martine, Weyns Paul
Coördinator: Cools Martine

Specialisatiegraad

gespecialiseerd

Onderwijsactiviteiten

- Advanced Management Accounting

Inhoud

- o Dit vak is opgezet in drie modules in samenwerking met andere masters
- o De Module *Strategic Management Accounting* wordt georganiseerd in samenwerking met de master Operations Management, waar het een onderdeel uitmaakt van het vak 'Productontwerp- en ontwikkeling'. De volgende thema's worden behandeld:
  - § Cost allocations, Activity Based Costing, Activity Based Management
  - § Advanced manufacturing technology, JIT, target Costing, Product life-cycle costing
  - § Quality costing, total quality management en management accounting
  - § Value chain analysis en accounting
  - § Customer profitability analysis, competitor analysis
- o De Module *Management Control* legt de nadruk op:
  - § Responsibility Accounting
  - § Financiële prestatemaatstaven
  - § Niet-financiële prestatemaatstaven
  - § Balanced Scorecard
  - § Benchmarking analysis en management accounting
  - § Incentive plans
- o De Module *Multinational Accounting* wordt georganiseerd in samenwerking met de master Internationaal Zakenwezen, waar het een onderdeel uitmaakt van het vak 'International accounting and financial management'. De volgende thema's worden behandeld:
  - § Corporate governance in de context van MNEs, de gevolgen van Sarbanes-Oxley etc...
  - § Inleiding tot International Taxation (wordt uitgediept in de cursus 'BTW en andere belastingen', hier wordt de nodige aanzet gegeven om te kunnen ingaan op Transfer Pricing)
  - § Transfer pricing

Doelstellingen

Beschrijving

De studenten vertrouwd maken met de meer geavanceerde technieken van kostprijsberekening en strategisch management accounting (module 1), het gebruik van financiële en niet-financiële maatstaven voor management controle

(module 2), en de specifieke eigenschappen en vereisten van management accounting in een internationale omgeving (module 3)

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Horngren, C.T., S. Datar and G. Foster. 2006. *Cost Accounting, a Managerial Emphasis*. New Jersey , Prentice Hall Inc. 12th ed.

Evaluatie

Types

- mondeling examen
- paper/verslag
- presentatie

Examencontract

niet van toepassing wegens interactieve werkvorm tijdens de sessies

Begeleiding

Strategic Management Accounting: Paul Weyns
Management Control: Martine Cools
Multinational Accounting: Martine Cools en Paul Weyns

Fiscaliteit: Personen- en vennootschapsbelasting

Code: AF1oPersVenBel

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 1

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: Callens Boudewijn, Van Rompay Christiaan

Coördinator: Crabbé Karen

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Fiscaliteit: Personen- en vennootschapsbelasting

Inhoud

Dit opleidingsonderdeel bestaat uit 2 modules: enerzijds "Personenbelasting" en anderzijds "Vennootschapsbelasting".

In de module "Personenbelasting" komen de volgende elementen aan bod:

- Inleiding
- Soorten belastingen
- Beginselen van belastingheffing
- Algemene kenmerken
- Wie is onderworpen aan de P.B.?
- Grondslag van de P.B.
- Onroerende inkomsten
- Roerende inkomsten
- Beroepsinkomsten
- Diverse inkomsten
- Aftrekbare bestedingen
- Uitgaven die recht geven op een belastingvermindering
- Aanslag van de echtgenoten en hun kinderen
- Aanslagberekening

De module "Vennootschapsbelasting" omvat de volgende elementen:

- Het toepassingsgebied van de Venn.B.
- De juridische grondslag van de Venn.B. (inclusief de bepaling van het fiscaal resultaat)
- De berekening van de belasting en van de voorheffingen
- De verdeling van het maatschappelijk vermogen

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Module "Personenbelasting": *Fiscale Gids*, Standaard Uitgeverij, laatste editie.

Module "Vennootschapsbelasting": Syllabus van de docent.

Evaluatie

Types

- mondeling examen

1e examenperiode (januari)

Mondeling examen voor beide modules.

3e examenperiode (augustus/september)

Mondeling examen voor beide modules.

Examencontract

Mondeling examen voor beide modules.

Begeleiding

Voor vragen i.v.m. de leerstof kan steeds contact worden opgenomen met de docenten.

Interne Controle

Code: AF1oIntCon
Groep: /
Studiepunten: 6
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: /
Semester: 2
Onderwijstaal: Nederlands
Docenten: Callens Boudewijn, Kordel Luc
Coördinator: Cools Martine

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Interne Controle

Inhoud

1. Partim A: Interne Controle
2. Partim B: IT audit & IT governance

Gedetailleerde vakinhoud:

1. Partim A: Interne controle
  - o Relatie interne controle en audit:
    - § Definitie interne controle, definitie auditing, verschillende audittypes
    - § Interne controle systemen, externe controle of externe audit, vergelijking interne- en externe auditberoep
  - o Institutioneel kader van interne audit:
    - § Institute of Internal Auditors (IIA), certificaat Certified Internal Auditor, opdrachten van de interne auditor volgens het IIA, deontologische code
  - o Het coso-rapport:
    - § Doelstellingen van het COSO-rapport, definitie van interne controle, componenten van het interne controlesysteem, beperkingen van het interne controlesysteem
  - o Het interne audit proces:
    - o Beschrijving en evaluatie van het interne controlesysteem:
      - § Walk-through test, proceduretests, transactietests
  - o De operationele audit:
    - § Doelstellingen, methodologie en programma

§ Operationele audit van de belangrijkste transactiecycli: aankoopcyclus, verkoopcyclus, investeringscyclus, personeelscyclus, productie-en voorraadcyclus, boekhoud- en financiële cyclus

§ Dossierbeheer, rapportering en opvolging

2. Partim B: IT audit & IT governance

o Institutioneel kader van IT audit

§ De opdracht en werking van de Information Systems Audit and Control Association (ISACA)

§ Het certificaat Certified Information Systems Auditor (CISA) en Certified in the Governance of Enterprise IT (CGEIT)

§ Opdrachten van de IT auditor volgens ISACA

§ De deontologische code van de IT auditor

§ Algemene auditnormen voor IT audit

o Het COBIT-rapport: een geïntegreerd referentiekader voor interne controle in een geautomatiseerde omgeving

§ Doelstellingen van COBIT

§ Controleobjectieven van COBIT

§ Auditrichtlijnen van COBIT

§ Management richtlijnen van COBIT

§ Overzicht van de COBIT domeinen en processen

o Dimensies van het IT auditberoep

§ Systeem en infrastructuur lifecycle management

§ Levering van IT diensten en ondersteuning

§ Beveiliging van informatie activa

§ Business Continuity en Disaster Recovery

o IT governance

§ De relatie tussen Corporate governance en IT governance

§ De vijf componenten van IT governance

- § Maturiteitsmodellen en IT governance scorecard
- § IT governance implementatie
- o IT audit – Capita selecta
- § Informatiorische audit tools
- § Beveiligingsaudit
- § Forensische IT audit
- § Case studie – IT audit – Softwarebom
- § Case studie – IT audit – IT balanced scorecard

Doelstellingen

Beschrijving

1. Het kunnen *identificeren* van risico's en het *opstellen* van controledoelstellingen bij interne en externe controle;
2. Het kunnen *analyseren* van bedrijfsprocessen in het kader van risicobeheersing en controle en de koppeling hiervan aan de auditdoelstellingen;
3. Het kunnen *opstellen* van een:
  - intern controleprogramma en verband leggen met de controledoelstellingen; met kennis van de verschillende technieken al naargelang de aard van de jaarrekeningonderdelen;
  - een controleverslag bij interne controle;
4. *Inzicht* hebben in:
  - het algemeen theoretisch kader rond interne controle en externe controle;
  - de verschillende vormen van controle en hun doelstellingen;
  - het gebruik van steekproeftechnieken en hun toepasbaarheid
5. Het kunnen *inschatten en interpreteren* van de impact het gebruik van geautomatiseerde informatiesystemen op het systeem van interne controle van een organisatie een belangrijke leerdoelstelling.
6. Daarnaast streeft dit vak na dat studenten *een inzicht kunnen verwerven* in de mogelijkheden, de beperkingen en de risico's van de inzet van informatie technologie op de bedrijfsvoering en dit in het kader van het deugdelijk bestuur van de inzet van technologie (IT governance).
7. Tenslotte wil dit vak ook studenten competenties laten verwerven om geschikte management rapporteringen (controle rapportering, risicorapportering, IT governance rapportering) *op te stellen* en te *interpreteren* met het oog op het nemen van juiste management beslissingen in verband met de inzet van technologie in de bedrijfsvoering.

Vereiste voorkennis

Competenties

In principe is er, buiten het voorziene lessenspakket Informatie Management I en II, geen specifieke voorkennis vereist. Een vorm van intellectuele nieuwsgierigheid is echter een pluspunt om het bestudeerde vakgebied dat op de kruising ligt van Audit & Controle, Governance, management theorie en informatie management, te ontdekken.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

De cursusnota's en slides die via het leerplatform worden aangeboden en de referenties naar aanbevolen IT Governance en IT controle lectuur die tijdens de cursussessies wordt besproken.

Aanbevolen leermiddelen

Alle materiaal dat betrekking heeft op de common body of knowledge van de volgende certificaten: CISA (Certified Information Systems Auditor)

Werkvormen

Omschrijving

Door het bijwonen en volgen van de colleges verwerft de student zijn basiskennis. Tijdens de colleges wordt verwezen naar aanvullende lectuur die de student zelf kan verwerken. Die verwerking wordt gestimuleerd door het opleggen van vier assignments tijdens de cursusperiode, waarvan de eerste drie opgeleverd moeten worden tijdens de cursusperiode en het laatste assignment de examencase is.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- paper/verslag
- presentatie
- permanente evaluatie

2e examenperiode (juni)

De cursist krijgt assignments die hij / zij moet voorbereiden, uitwerken en verwerken om er zowel schriftelijk als mondeling over te rapporteren.

Assignment 1 is een schriftelijke opdracht waarbij de student twee recente teksten, studies of enquêtes uit het IT governance en IT controle vakgebied moet verwerken, matchen en vergelijken en daaromtrent een opinie moet formuleren, aangevuld met eigen ervaringen en inzichten.

Assignment 2 verplicht de student op het internet en in de literatuur gericht zoeken naar wetmatigheden uit het IT governance en IT controle vakgebied en hierover te rapporteren.

Assignment 3 verplicht de student gericht een deel van de common body of knowledge van IT governance, IT audit en IT controle (het cobit model) door te nemen en zijn ervaringen hieromtrent aan de groep mee te delen.

Assignment 4 - de examencase - laat de student toe een maturiteitsonderzoek te doen naar een IT incident op basis van een videocase. De student rapporteert hierover schriftelijk.

3e examenperiode (augustus/september)

Indien onvoldoende, krijgt de student de kans om assignment 1 tot en met 3 aan te vullen en waar nodig bij te sturen. Assignment 4 wordt vervangen door een schriftelijk examen over de behandelde leerstof.

Begeleiding

Het contact verloopt op weekbasis voor, tijdens en na de hoorcolleges. Verder contact is asynchroon via Toledo en per e-mail op luc.kordel@lessius.eu

Erasmus uitwisselingsprogramma IV

Code: HW_oErasmIV
Groep: Erasmus
Studiepunten: 1
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: /
Semester: 1 + 2
Onderwijstaal: Nederlands
Docenten: /
Coördinator: N. N.

Onderwijsactiviteiten

- Erasmus uitwisselingsprogramma IV

Fiscaliteit: BTW en andere belastingen

Code: AF1oBTWea

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 2

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: Beheydt Bart, Crabbé Karen, Dieltiens Eugeen, Van Uytbergen Steve

Coördinator: Crabbé Karen

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Fiscaliteit: BTW en andere belastingen

Inhoud

Dit opleidingsonderdeel bestaat uit 2 modules: enerzijds "Btw" en anderzijds "Andere belastingen".

In de module "Btw" komen de volgende elementen aan bod:

- Inleiding
- Btw-belastingplicht
- Werkingssfeer
- Maatstaf van heffing
- Tarief van de belasting
- Vrijstellingen
- Aftrek van voorbelasting
- De voldoening van de belasting
- Bijzondere regelingen
- Algemene procedure inzake btw

In de module "Andere belastingen" worden de volgende elementen behandeld:

- Internationale fiscaliteit
- Registratierechten
- Schenkings- en successierechten
- Overige belastingen (beknopt)
- Sociale zekerheidsbijdragen voor werknemers en zelfstandigen

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Syllabi van de docenten

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- mondeling examen

2e examenperiode (juni)

Mondeling examen voor de module "Btw" en schriftelijk examen voor de module "Andere belastingen".

3e examenperiode (augustus/september)

Mondeling examen voor de module "Btw" en schriftelijk examen voor de module "Andere belastingen".

Examencontract

Mondeling examen voor de module "Btw" en schriftelijk examen voor de module "Andere belastingen".

Begeleiding

Naast de cursus en het materiaal op de leeromgeving kunnen de studenten steeds terecht bij de docenten voor verdere toelichting.

Externe Controle

Code: AF1oExtCon
Groep: /
Studiepunten: 6
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: /
Semester: 2
Onderwijstaal: Nederlands
Docenten: Van Brussel Lieven, Van Impe Patrick
Coördinator: Cools Martine

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Externe Controle

Inhoud

- Partim A: Wettelijke controle-opdrachten
- Partim B: Extra controle-opdrachten: due diligence, forensische audit

Gedetailleerde vakinhoud:

Partim A: Wettelijke controle-opdrachten

- Externe controle en audit:
  - controle, accounting en audit, audittypes
  - Het institutioneel kader van de externe audit in België, in het buitenland: controle normen IBR, ISA
- De derde millenium auditor:
  - auditrisico beoordeling doorheen een strategische bril, bedrijfsmetingproces, analyse van de ondernemingsprocessen, risicobeoordeling, resultaatmeting, continue verbetering
- Testen:
  - Materialiteit en risico:
  - Soorten controles en audittests: vormen van controles, inventarisatie fysieke telling, confirmaties, boeken en verantwoordingsstukken, observatie, inlichtingen bij cliënten, rekenkundig nazicht, analytische testen
  - Steekproeven en statistische methoden in de audit
- Dossierbeheer en rapportering in de audit:
- Financiële audit:
  - doelstellingen, methodologie en programma
  - de financiële audit van de jaarrekening: vaste activa, vlottende activa, eigen vermogen, vreemd vermogen, kosten en opbrengsten, belastingen, resultaatverwerking
  - dossierbeheer en werkpapieren, afsluiting van de audit, rapportering

Partim B: Extra controle-opdrachten: due diligence, forensische audit

- Due diligence: soorten, aandachtspunten, verslaggeving, normen
- Forensische audit (incl. gerechtelijke opdrachten): soorten, aandachtspunten, normen
- Gevallenstudies wettelijke en andere opdrachten
- Gevallenstudies due diligence opdrachten
- Gevallenstudies forensische audit

Doelstellingen

Beschrijving

1. Het kunnen *identificeren* van risico's en het *opstellen* van controledoelstellingen bij externe controle;
2. Het kunnen *opstellen* van een:
  - a. extern controleprogramma en verband leggen met de controledoelstellingen; met kennis van de verschillende technieken al naargelang de aard van de jaarrekeningonderdelen;
  - b. een controleverslag bij een externe controle;
3. Het kennen van de verschillende soorten *revisorale opdrachten* en hun draagwijdte ervan. Hierbij wordt in belangrijke mate aandacht geschonken aan de *due diligence* opdrachten en waardebeoordeling van ondernemingen.
4. Inzicht hebben in de *deontologie* van het audit- en accountantsberoep in België;
3. Notie hebben van de internationale *ISA normen*.

Bank - en verzekeringswezen

Code: FM1oBkVerzW

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 1

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: Eetezonne Werner, Van Heukelom Pieter

Coördinator: Dewaelheyns Nico

Specialisatiegraad

inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Bank- en verzekeringswezen

Inhoud

Binnen de module "Bankwezen" krijgen de studenten in de eerste plaats een overzicht van de verschillende soorten financiële instellingen en hun voornaamste activiteiten. Met het oog op het beschrijven van de omgeving waarbinnen financiële instellingen actief zijn, wordt vervolgens het relevante reglementaire kader besproken. In het laatste deel van deze module wordt het (risico-)beheer van financiële instellingen behandeld.

In de module "Verzekeringswezen" worden de studenten vertrouwd gemaakt met het typische verzekeringsjargon en met de werking van de belangrijkste verzekeringsproducten, met bijzondere aandacht voor risicoanalyse. Ook de voornaamste mathematische aspecten van verzekeringen komen daarbij aan bod.

Deel 1: Overzicht van het verzekeringswezen

1. Ontstaan en ontwikkeling van het verzekeringswezen
2. Classificaties in de verzekeringen
3. De verzekeringssector als economische factor
4. De distributie van verzekeringsproducten
5. De wet op de landsverzekering
6. Overzicht van de voornaamste verzekeringstakken
7. De Belgische en Europese omgevingsfactoren

Deel 2: Risicobeheer in de onderneming

1. Inleiding
2. Doelstellingen
3. Identificatie van de risico's
4. Evaluatie van de risico's
5. Risicoreductie door spreiding en diversificatie
6. Risicotransferen via contractuele weg
7. Vrijstellingen vanuit praktisch standpunt

Deel 3: Modellen

1. Denkwijze van de risicobeheerder
2. Studie van "EFQM"
3. Verzekeringsoverzicht producten particulier/ ondernemingen
4. Casestudy 1 en 2
5. Dienstverlening van een verzekeraar
6. Schadebeheer en vergoedingen

Doelstellingen

Beschrijving

Dit opleidingsonderdeel stelt zich tot doel de studenten vertrouwd te maken met de algemene werking van financiële instellingen. Zowel de traditionele "bancaire" activiteiten als de verzekeringsactiviteiten komen daarbij aan bod.

Vereiste voorkennis

Competenties

Basisbegrippen van ondernemingsfinanciering, financiële rapportering en financiële algebra.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Voor het gedeelte Verzekeringswezen:

Claes, P. (2004), *Risicomanagement*, Stenfert Kroese, 300 blz.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

1e examenperiode (januari)

50% voor het gedeelte Bankwezen

50% voor het gedeelte Verzekeringswezen

3e examenperiode (augustus/september)

zie 1e Examenperiode

Examencontract

Idem als voor reguliere studenten.

Begeleiding

De student kan naast de colleges en de leermiddelen op het leerplatform steeds terecht bij de docenten voor verdere toelichtingen.

Vermogensplanning

Code: FM1oVermPI

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 2

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: Dieltiens Eugeen, Van Uytbergen Steve

Coördinator: Van Uytbergen Steve

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Vermogensplanning

Inhoud

Binnen het geheel van deze cursus wordt aandacht geschonken aan de belangrijkste privaatrechtelijke, vennootschapsrechtelijke én fiscale aspecten van vermogensplanning. Aan de hand van talrijke toepassingen en praktijkvoorbeelden wordt ernaar gestreefd dat de studenten de competentie verwerven om aan (relatief eenvoudig) privé-vermogensbeheer te doen. Concreet bestaat het opleidingsonderdeel "Vermogensplanning" uit drie delen. Het eerste deel is daarbij puur inleidend en behelst met name een *begripsafbakening*. In het tweede deel wordt de studenten aangeleerd hoe een *particuliere vermogenssituatie* dient te worden geanalyseerd en geëvalueerd. Hierbij wordt tevens een overzicht gegeven van de ter beschikking staande particuliere vermogensbronnen en –aanwendungen. De eigenlijke *planningstechnieken* vormen tenslotte het onderwerp van het derde en laatste deel.

Doelstellingen

Beschrijving

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel moeten de studenten in staat zijn om (1) een inventaris op te maken van de vermogenssituatie van particulieren, (2) een financieel toekomstplan uit te werken voor particulieren aan de hand van de ter beschikking staande financiële, juridische, fiscale en verzekeringstechnische instrumenten, en (3) de relevante overwegingen te maken bij de specifieke financiële beslissingen waarmee de doorsnee particulier zich tijdens zijn levensloop typisch geconfronteerd ziet.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Handboek: Cools, H., *Almanak Vermogensplanning*, Standaard Uitgeverij (laatste editie).

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

2e examenperiode (juni)

Schriftelijk examen.

3e examenperiode (augustus/september)

Schriftelijk examen.

Examencontract

Schriftelijk examen.

Begeleiding

Naast het handboek en het materiaal op de leeromgeving kunnen de studenten steeds terecht bij de docenten voor verdere toelichting.

Beoordelings- en beloningsbeleid

Code: HR1oBBBel

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 1

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: De Winne Sophie, Hendrickx Frank, Moreels Ann

Coördinator: De Winne Sophie

Specialisatiegraad

gespecialiseerd

Onderwijsactiviteiten

- Beoordelings- en beloningsbeleid

Inhoud

Het opleidingsonderdeel Beoordelings- en beloningsbeleid gaat in op het HR-beleid en de juridische aspecten inzake beoordeling en beloning van personeel. Beoordelings- en beloningsbeleid staat als eerste opleidingsonderdeel geprogrammeerd binnen de afstudeerrichting Humanresourcesmanagement (HRM). Daarom zal er een inleidend college gegeven worden over de evolutie van traditioneel personeelsbeheer naar HRM en over de verschillende functionele domeinen binnen HRM (bv. werving en selectie, opleiding, beoordeling, enz.). Tot slot wordt de competentie 'communiceren' aangeleerd. Het opleidingsonderdeel bestaat dus uit 3 luiken:

1. HRM luik (docent Sophie De Winne)
2. Juridisch luik (docent Frank Hendrickx)
3. Competentieluik (docent Ann Moreels)

Luik 1: Beoordelings- en beloningsbeleid (4 studiepunten)

Volgende thema's worden behandeld:

1. Evolutie van personeelsbeheer naar HRM
2. Functiestudie en –analyse
3. Competentiemanagement (als alternatief voor functiestudie)
4. Prestatiemanagement
5. Beoordelingsinstrumenten en -criteria
6. Beoordelaars en beoordelingsfouten
7. Basisconcepten zoals validiteit, betrouwbaarheid, procedurele, interactionele, en distributieve rechtvaardigheid
8. Functiewaardering en beloningssystemen
9. Basisconcepten zoals grondslag, omkeerbaarheid, niveau en meetsysteem
10. Capita selecta: (1) de loonkloof tussen mannen en vrouwen en (2) assessment centers

Luik 2: Juridische aspecten van beoordeling en beloning (1 studiepunt)

Volgende thema's worden behandeld:

1. Loon en loonbescherming
2. Gelijk loon voor gelijk werk

Luik 3: Competentieontwikkeling Communiceren (1 studiepunt)

Diverse gespreksvormen (bv. functioneringsgesprek, beoordelingsgesprek, enz.) zullen behandeld worden tijdens een workshop (1 dag), zowel theoretisch als in de vorm van oefeningen. De studenten krijgen feedback van de docent en van de medestudenten.

Aan het eind van de cursus moet de student:

1. weten wat HRM is
2. kennis hebben over basisconcepten zoals betrouwbaarheid, validiteit en rechtvaardigheid
3. kennis hebben over en kunnen opstellen van functieprofielen en/of competentieprofielen
4. kennis hebben over en kunnen ontwerpen van beoordelingssystemen
5. kennis hebben over en kunnen ontwerpen van beloningssystemen
6. de grenzen kennen van de speelruimte waarbinnen de HR-manager beslissingen kan nemen over beoordeling en beloning (cf. de juridische context)
7. de competentie 'communiceren' ontwikkeld hebben

Vereiste voorkennis

Competenties

Basiskennis uit het opleidingsonderdeel 'Mens & Organisatie' (Ba3) is aangewezen.
Basiskennis van 'Sociaal Recht' is aangewezen.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

HRM luik (docent Sophie De Winne)

Lievens, Filip (2006). *Handboek Human Resource Management. Back to basics*. Leuven: Lannoo Campus.
Aanvullingen (artikels, slides etc.) worden verspreid via Toledo.

Juridisch luik (docent Frank Hendrickx)

Een bundel met sociale wetgeving.
Teksten en commentaren worden verspreid via Toledo.

Competentieluik (docent Ann Moreels)

Materiaal wordt verspreid door de docent zelf.

Aanbevolen leermiddelen

Aanbevolen literatuur wordt meegedeeld via Toledo.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- paper/verslag
- permanente evaluatie

1e examenperiode (januari)

HRM luik (docent Sophie De Winne) (14/20)

De evaluatie bestaat uit 2 delen:

- (1) opdracht in kleine groepen (3/20)
- (2) schriftelijk examen (11/20)

Juridisch luik (docent Frank Hendrickx) (3/20)

Schriftelijk examen

Competentieluik (docent Ann Moreels) (3/20)

De competentie 'Communiceren' wordt aangeleerd en geëvalueerd tijdens een workshop (1 dag).

De student wordt beoordeeld op de kwaliteit van de voorbereiding van de opdracht voor de workshop, zijn/haar aanwezigheid, positieve en actieve medewerking tijdens de dag en een kort overzicht van leerpunten (gemaakt door de student na de workshop).

3e examenperiode (augustus/september)

Studenten die niet geslaagd zijn op het opleidingsonderdeel Beoordelings- en beloningsbeleid moeten een examen afleggen dat de drie luiken behelst.

HRM luik (docent Sophie De Winne) (14/20)

- (1) individuele opdracht (3/20)
- (2) schriftelijk examen (11/20)

Juridisch luik (docent Frank Hendrickx) (3/20)
Schriftelijk examen

Competentieluik (docent Ann Moreels) (3/20)

Uitwerken van een paper met (1) theoretische en technische informatie over één specifieke gespreksvorm en kritische bedenkingen en (2) de neerslag van een eigen ervaring met deze gespreksvorm.

Examencontract

Geen examencontract mogelijk.

Begeleiding

Sophie De Winne is bereikbaar via telefoon (03/201.18.37 of 016/32.66.85) of via e-mail (sophie.dewinne@lessius.eu).

Frank Hendrickx is te bereiken via telefoon (016/32.52.66) of via e-mail (frank.hendrickx@law.kuleuven.be).

Personeelsstromen

Code: HR1oPersStr

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 1

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: Forrier Anneleen, Hendrickx Frank, Moreels Ann

Coördinator: Forrier Anneleen

Specialisatiegraad

gespecialiseerd

Onderwijsactiviteiten

- Personeelsstromen

Inhoud

Het opleidingsonderdeel Arbeidsmarkt en arbeidsverhoudingen gaat dieper in (1) op de werking van de arbeidsmarkt en actuele thema's en trends op de arbeidsmarkt en (2) op processen en structuren die de verhoudingen tussen de partijen in het arbeidsbestel vormgeven. De competentie onderhandelen wordt aangeleerd.

Inhoud

Luik 1: Juridische aspecten van arbeidsverhoudingen (2 studiepunten)

Volgende thema's worden o.a. behandeld:

1. Sociaal overleg en vakbonden
2. CAO-recht
3. De ondernemingsraad en inspraak in KMO's
4. Comité PBW en vakbondsafvaardiging
5. Collectieve arbeidsconflicten en staking
6. Arbeidsinspectie, bemiddeling, arbeidsgerechten

Luik 2: Arbeidsmarkt en arbeidsverhoudingen (3 studiepunten)

Volgende thema's worden o.a. behandeld:

1. Spelers op de arbeidsmarkt en werking van de arbeidsmarkt
2. Impact van de arbeidsmarkt op de arbeidsverhoudingen
3. Trends op de arbeidsmarkt. Hierin wordt ingegaan op een aantal actuele thema's zoals o.a.:
  - Flexibilisering
  - Vergrijzing
  - ...

Luik 3: Competentieontwikkeling Onderhandelen (1 studiepunt)

Aan het eind van de cursus moet de student:

1. inzicht hebben in het sociaal overlegmodel in België
2. inzicht hebben in de werking van de arbeidsmarkt en in trends op de arbeidsmarkt
3. inzicht hebben in de impact van de institutionele context (inclusief het sociaal overlegmodel) op de arbeidsmarkt
4. kunnen aangeven hoe veranderingen in de arbeidsmarkt de arbeidsverhoudingen beïnvloeden

5. de vaardigheid Onderhandelen ontwikkeld hebben

Vereiste voorkennis

Competenties

Voorkennis over 'Mens&Organisatie' is aangewezen
Basiskennis van Sociaal Recht is aangewezen

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Juridisch luik (docent Frank Hendrickx)

Cursus: een bundel met sociale wetgeving.

Literatuur en commentaren worden verspreid via Toledo

HRM luik (docent Anneleen Forrier)

Lievens, Filip (2006). *Handboek Human Resource Management. Back to basics*. Leuven: Lannoo Campus.

Aanvullingen (artikels, slides etc.) worden verspreid via Toledo

Competentieluik (docent Ann Moreels)

Materiaal wordt verspreid door de docent zelf

Aanbevolen leermiddelen

Aanbevolen literatuur wordt meegedeeld via Toledo

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- paper/verslag

1e examenperiode (januari)

Juridisch luik (docent Frank Hendrickx) (6/20)

Een schriftelijk examen.

HRM luik (docent Anneleen Forrier) (11/20)

De evaluatie bestaat uit 2 delen

- (1) opdracht in kleine groepen (20%)
- (2) schriftelijk examen (80%)

Competentieluik (docent Ann Moreels) (3/20)

De competentie 'Interviewen' wordt aangeleerd en geëvalueerd tijdens een workshop (1 dag).

Studenten worden beoordeeld op de kwaliteit van de voorbereiding van de opdracht voor de workshop, aanwezigheid, positieve en actieve medewerking tijdens de dag en inzicht in de persoonlijke leerpunten

3e examenperiode (augustus/september)

Juridisch luik (docent Frank Hendrickx) (6/20)

Schriftelijk examen

HRM luik (docent Anneleen Forrier) (11/20)

(1) Individuele opdracht

(2) Schriftelijk examen

Competentieluik (docent Ann Moreels) (3/20)

Paper

Examencontract

Geen examencontract mogelijk

Begeleiding

Anneleen Forrier is te bereiken op:

03/201.18.08 of 016/32.68.73

anneleen.forrier@lessius.eu

Frank Hendrickx is te bereiken op:

016/32.52.66

frank.hendrickx@law.kuleuven.be

Strategisch HRM

Code: HR1oStrHRM

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 2

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: De Winne Sophie, Hendrickx Frank, Moreels Ann

Coördinator: De Winne Sophie

Specialisatiegraad

gespecialiseerd

Onderwijsactiviteiten

- Strategisch HRM

Inhoud

Het opleidingsonderdeel Strategisch HRM gaat in op de manieren waarop HRM kan bijdragen aan een succesvolle invoering/toepassing van de ruimere bedrijfsstrategie in diverse contexten. Daarnaast worden een aantal juridische aspecten van personeelsbeleid behandeld en wordt de competentie 'presenteren' aangeleerd. Het opleidingsonderdeel bestaat dus uit 3 luiken:

1. HRM luik (docent Sophie De Winne)
2. Juridisch luik (docent Frank Hendrickx)
3. Competentieluik (docent Ann Moreels)

1. HRM-Luik: Strategisch HRM (4 studiepunten)

Volgende thema's worden behandeld:

1. Verschillende rollen van de HR-manager
2. Organisatie van de HR-functie (bv. HR-uitbesteding, delegatie naar de lijn, e-HRM, shared services)
3. HRM en bedrijfsprestaties
4. Competentiemanagement als strategie voor effectief HRM
5. Meten van de ROI (return on investment) van HRM
6. HR-dienstverlening (bv. kenmerken van goede dienstverlening, visie van verschillende stakeholders op HR-dienstverlening)
7. Kennisondersteunend HRM en de relatie met innovatie
8. De ondersteunende rol van HRM bij veranderingsprocessen
9. HRM in diverse contexten (bv. HRM in een internationale context, in een KMO-context)
10. Capita selecta: (1) flexibiliteitsstrategieën en (2) negatieve effecten van HRM

2. Juridisch luik: Juridische aspecten van strategisch HRM (1 studiepunt)

Volgende thema's worden behandeld:

1. Arbeidsreglement en tucht
2. Discriminatie en gelijke behandeling
3. Privacy op het werk
  4. Herstructurering en outsourcing
  5. Internationale tewerkstelling

3. Competentieluik: Competentieontwikkeling Presenteren (1 studiepunt)

Diverse tips om een goede presentatie te maken en technieken om goed te presenteren zullen behandeld worden tijdens een workshop (1 dag), zowel theoretisch als in de vorm van oefeningen. De studenten krijgen feedback van de docent en van de medestudenten.

Aan het eind van de cursus moet de student:

1. weten welke rol een HR-manager kan spelen in een bedrijf
2. weten met welke factoren rekening moet gehouden worden bij het vormgeven van de HR-functie en inzicht hebben in hoe HRM kan verschillen alnaargelang de context van een bedrijf
3. weten welke mogelijkheden bestaan om de HR-functie te organiseren en de impact van een bepaalde keuze hierin kunnen evalueren (zowel op het niveau van het bedrijf als op het niveau van de klanten van de HR-functie)
4. de impact van HRM op de bedrijfsprestaties kunnen meten en beoordelen
5. inzicht hebben in hoe maatschappelijke en organisatorische ontwikkelingen HRM kunnen beïnvloeden
6. inzicht hebben in hoe veranderingsprocessen en herstructureringen in organisaties kunnen worden begeleid
7. de grenzen kennen van de speelruimte waarbinnen de HR-manager strategische beslissingen kan nemen (cf. de

juridische context)

8. de competentie 'presenteren' ontwikkeld hebben

Vereiste voorkennis

Competenties

Basiskennis uit het opleidingsonderdeel 'Mens & Organisatie' (Ba3) is aangewezen.
Basiskennis van 'Sociaal Recht' is aangewezen.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

HRM luik (docent Sophie De Winne)
Teksten en slides worden verspreid via Toledo.

Juridisch luik (docent Frank Hendrickx)
Een bundel met sociale wetgeving.
Teksten en commentaren worden verspreid via Toledo.

Competentieluik (docent Ann Moreels)
Materiaal wordt verspreid door de docent zelf.

Aanbevolen leermiddelen

Aanbevolen literatuur wordt meegedeeld via Toledo.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- paper/verslag
- permanente evaluatie

1e examenperiode (januari)

/

2e examenperiode (juni)

HRM luik (docent Sophie De Winne) (14/20)
De evaluatie bestaat uit 2 delen:
(1) opdracht in kleine groepen (3/20)
(2) schriftelijk examen (11/20)

Juridisch luik (docent Frank Hendrickx) (3/20)
Schriftelijk examen

Competentieluik (docent Ann Moreels) (3/20)

De competentie 'Presenteren' wordt aangeleerd en geëvalueerd tijdens een workshop (1 dag).

De student wordt beoordeeld op de kwaliteit van de voorbereiding van de opdracht voor de workshop, zijn/haar aanwezigheid, positieve en actieve medewerking tijdens de dag en een kort overzicht van leerpunten (gemaakt door de student na de workshop).

3e examenperiode (augustus/september)

Studenten die niet geslaagd zijn op het opleidingsonderdeel Strategisch HRM moeten een examen afleggen dat de drie luiken behelst.

HRM luik (docent Sophie De Winne) (14/20)

(1) individuele opdracht (3/20)

(2) schriftelijk examen (11/20)

Juridisch luik (docent Frank Hendrickx) (3/20)

Schriftelijk examen

Competentieluik (docent Ann Moreels) (3/20)

Uitwerken van een paper met (1) theoretische en technische informatie over het geven van presentaties en kritische bedenkingen en (2) de neerslag van een eigen ervaring met presenteren.

Examencontract

Geen examencontract mogelijk.

Begeleiding

Sophie De Winne is bereikbaar via telefoon (03/201.18.37 of 016/32.66.85) of via e-mail (sophie.dewinne@lessius.eu).

Frank Hendrickx is te bereiken via telefoon (016/32.52.66) of via e-mail (frank.hendrickx@law.kuleuven.be).

Arbeidsmarkt en arbeidsverhoudingen

Code: HR1oArbMArbV

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 2

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: Forrier Anneleen, Hendrickx Frank, Moreels Ann

Coördinator: Forrier Anneleen

Specialisatiegraad

gespecialiseerd

Onderwijsactiviteiten

- Arbeidsmarkt en arbeidsverhoudingen

Inhoud

Het opleidingsonderdeel Arbeidsmarkt en arbeidsverhoudingen gaat dieper in (1) op de werking van de arbeidsmarkt en actuele thema's en trends op de arbeidsmarkt en (2) op processen en structuren die de verhoudingen tussen de partijen in het arbeidsbestel vormgeven. De competentie onderhandelen wordt aangeleerd.

Inhoud

Luik 1: Juridische aspecten van arbeidsverhoudingen (2 studiepunten)

Volgende thema's worden o.a. behandeld:

1. Sociaal overleg en vakbonden
2. CAO-recht
3. De ondernemingsraad en inspraak in KMO's
4. Comité PBW en vakbondsafvaardiging
5. Collectieve arbeidsconflicten en staking
6. Arbeidsinspectie, bemiddeling, arbeidsgerechten

Luik 2: Arbeidsmarkt en arbeidsverhoudingen (3 studiepunten)

Volgende thema's worden o.a. behandeld:

1. Spelers op de arbeidsmarkt en werking van de arbeidsmarkt
2. Impact van de arbeidsmarkt op de arbeidsverhoudingen
3. Trends op de arbeidsmarkt. Hierin wordt ingegaan op een aantal actuele thema's zoals o.a.:
  - Flexibilisering
  - Vergrijzing
  - ...

Luik 3: Competentieontwikkeling Onderhandelen (1 studiepunt)

Diverse onderhandelingstechnieken worden behandeld tijdens een workshop (1 dag), zowel theoretisch als praktisch via oefeningen. De studenten krijgen feedback van de docent en van de medestudenten.

Aan het eind van de cursus moet de student:

1. inzicht hebben in het sociaal overlegmodel in België
2. inzicht hebben in de werking van de arbeidsmarkt en in trends op de arbeidsmarkt

3. inzicht hebben in de impact van de institutionele context (inclusief het sociaal overlegmodel) op de arbeidsmarkt
4. kunnen aangeven hoe veranderingen in de arbeidsmarkt de arbeidsverhoudingen beïnvloeden
5. de vaardigheid Onderhandelen ontwikkeld hebben

Vereiste voorkennis

Competenties

Basiskennis van Sociaal Recht is aangewezen

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Juridisch luik (docent Frank Hendrickx)

Cursus: een bundel met sociale wetgeving.

Literatuur en commentaren worden verspreid via Toledo

HRM luik (docent Anneleen Forrier)

Materiaal (artikels, slides etc.) wordt verspreid via Toledo

Competentieluik (docent Ann Moreels)

Materiaal wordt verspreid door de docent zelf

Aanbevolen leermiddelen

Aanbevolen literatuur wordt meegedeeld via Toledo

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- paper/verslag

1e examenperiode (januari)

Juridisch luik (docent Frank Hendrickx) (6/20)

Een schriftelijk examen.

HRM luik (docent Anneleen Forrier) (11/20)

De evaluatie bestaat uit 2 delen

(1) opdracht in kleine groepen (20%)

(2) schriftelijk examen (80%)

Competentieluik (docent Ann Moreels) (3/20)

De competenties worden aangeleerd en geëvalueerd tijdens een workshop

Aanwezigheid en positieve en actieve medewerking zijn van doorslaggevend belang voor de evaluatie

3e examenperiode (augustus/september)

Juridisch luik (docent Frank Hendrickx) (6/20)

Schriftelijk examen

HRM luik (docent Anneleen Forrier) (11/20)

(1) Individuele opdracht

(2) Schriftelijk examen

Competentieluik (docent Ann Moreels) (3/20)

Paper

Examencontract

Geen examencontract mogelijk

Begeleiding

Anneleen Forrier is te bereiken op:

03/201.18.08 of 016/32.68.73

anneleen.forrier@lessius.eu

Frank Hendrickx is te bereiken op:

016/32.52.66

frank.hendrickx@law.kuleuven.be

Sociaal recht en human resources

Code: MA1oSReHRes
Groep: /
Studiepunten: 6
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: /
Semester: 1 + 2
Onderwijstaal: Nederlands
Docenten: Hendrickx Frank
Coördinator: Hendrickx Frank

Specialisatiegraad

inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Sociaal recht en human resources

Inhoud

Dit vak behandelt de juridische aspecten van het personeelsbeleid. Er wordt een voorkennis op basisniveau van het sociaal recht verondersteld, bijvoorbeeld een inleiding in het sociaal recht op bachelor niveau. Bij wijze van opfrissing, worden aan het begin van de cursus de belangrijkste krachtlijnen en principes van het sociaal recht overlopen. Het vak diept de sociaal-juridische aspecten van het personeelsbeleid verder uit. Dit aan de hand van thema's die in de personeelspraktijk het meest aan bod komen en die aansluiten bij de noden van de consultant of de medewerker in de sfeer van personeel en organisatie. Een praktijkgerichte aanpak staat dus voorop. Het kunnen toepassen van de verworven kennis (d.w.z. raadplegen van sociaal-juridische bronnen, hanteren van wetgeving, opstellen van contracten, sociale documenten en adviezen) is minstens zo belangrijk als het kennen zelf. In het vak wordt aandacht geschonken aan de volgende onderwerpen.

A. Personeelsstromen

1. Sociaal recht in het algemeen
2. De arbeidsrelatie en schijnzelfstandigheid
3. Vorm en inhoud van de arbeidsovereenkomst
4. Ontslag: algemeen
5. Ontslag: de dringende reden
6. Wijziging van de arbeidsvoorwaarden

B. Beoordelings- en beloningsbeleid

1. Loon en loonbescherming
2. Gelijk loon voor gelijk werk

C. Strategisch HRM

1. Arbeidsreglement en tucht
2. Discriminatie en gelijke behandeling
3. Privacy op het werk
4. Herstructurering en outsourcing
5. Internationale tewerkstelling

D. Arbeidsmarkt en arbeidsverhoudingen

1. Sociaal overleg en vakbonden
2. CAO-recht
3. De ondernemingsraad en inspraak in KMO's
4. Comité PBW en vakbondsafvaardiging
5. Collectieve arbeidsconflicten en staking
6. Arbeidsinspectie, bemiddeling, arbeidsgerechten

Doelstellingen

Beschrijving

Dit opleidingsonderdeel heeft tot doel de studenten in staat te stellen om de problemen die zich in het domein van het personeelsbeleid, de arbeidsmarkt of de arbeidsverhoudingen voordoen, vanuit een juridische invalshoek te benaderen. Het opleidingsonderdeel impliceert dat studenten leren om de praktijkproblemen, die zich in de genoemde domeinen voordoen, vanuit het recht kritisch te benaderen en op te lossen. Hierbij zullen ze gebruik maken van domeinspecieke bronnen, zoals wetgeving, rechtsleer en rechtspraak.

Studenten zullen ook in staat zijn de opgedane kennis toe te passen, onder meer door middel van de redactie van juridische documenten, zoals een arbeidsovereenkomst, een ontslagbrief of andere sociale documenten, of de redactie van een juridisch standpunt of advies.

Vereiste voorkennis

Competenties

Een basiskennis van het sociaal recht wordt aanbevolen. De cursus bouwt voort op inleidende kennis sociaal recht verworven in de bachelor fase.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

1. Een bundel met sociale wetgeving.
2. Teksten en commentaren, die beschikbaar zijn via toledo.

Aanbevolen leermiddelen

Er zullen op toledo suggesties staan voor aanvullende literatuur.

Werkvormen

Omschrijving

De werkvormen worden afgewisseld, in beginsel volgens het volgende stramien. De onderwerpen worden steeds ingeleid door middel van een hoorcollege. Een aantal onderwerpen zullen verder worden uitgediept, in de vorm van een discussieseminarie of werkcollege. Daarbij zullen theoretische- of beleidsinzichten en praktijkvoorbeelden ter discussie worden voorgelegd. Met een aantal onderwerpen zullen de studenten ook oefenen, zoals het leren lezen en interpreteren van een wettekst of een rechterlijke uitspraak, of het opstellen van juridische documenten.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

1e examenperiode (januari)

Schriftelijk examen voor de onderdelen A en B.

2e examenperiode (juni)

Schriftelijk examen voor de onderdelen B en C.

3e examenperiode (augustus/september)

Schriftelijk examen (herkansing) voor de onderdelen A t/m D.

Begeleiding

De docent is steeds beschikbaar voor vragen of verdere informatie via e-mail (frank.hendrickx@law.kuleuven.be) of telefonisch (016/325166). Uiteraard kan de docent ook steeds voor of na de colleges benaderd worden.

Globale politieke en juridische omgeving

Code: IZ1oGPJO

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 2

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: Govaerts Francois, Montangie Yves, Rochtus Dirk

Coördinator: De Beule Filip

Specialisatiegraad

inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Globale politieke en juridische omgeving

Inhoud

Een eerste module behandelt de economisch-rechtelijke normen van de Wereldhandelsorganisatie en van de Europese Unie. Er worden enkele typische contracten behandeld waarmee internationale managers geconfronteerd worden, alsook afdwinging van internationale contracten, internationaal procesrecht en handelsarbitrage.

- Economisch-rechtelijke normen in het kader van de Wereldhandelsorganisatie: GATT, GATS, TRIPS
- Bijzondere aspecten van Europees Economisch Recht:
  - Douane-unie en vrij verkeer (goederen, dienstverlening, vestiging, kapitaalverkeer en betalingsverkeer)
  - Steunmaatregelen van de lidstaten
  - Anti-dumpingregime
  - Geschillenregeling inzake Europees economisch recht
- Kenmerken van, clausules in en uitvoering/afdwinging van internationale handelscontracten

De tweede module gaat dieper in op de politieke omgeving in de verschillende landen en regio's van de wereld. De bestaande politieke systemen en geldende beleidsmaatregelen beïnvloeden ondernemings-strategie en –beleid. Er wordt ingegaan op de verschillende niveaus van overheid van regionaal, nationaal tot internationaal niveau en hoe daarop als internationaal bedrijf in te spelen.

Bijvoorbeeld:

- Actuele internationale politieke verhoudingen en hun belang voor internationale managers
- Europees besluitvormingsproces en impact van Europees beleid op ondernemingen
- Belang en impact van Belgisch en Vlaams buitenlands beleid op privé-sector

Doelstellingen

Beschrijving

Studenten kunnen aan het einde van dit opleidingsonderdeel de impact van de globale verschillen in de politieke en juridische omgeving op het internationale strategische en operationele ondernemingsbeleid van een bedrijf evalueren en managen.

Evaluatie

Types

- mondeling examen

Begeleiding

De studenten kunnen steeds terecht bij de docenten voor verdere toelichting.

Internationaal zaken doen

Code: IZ10IZD

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 1 + 2

Onderwijstaal: Nederlands

Coördinator: De Beule Filip

Docenten: De Beule Filip, De Vylder Gerrit, Dejonghe Trudo, Nauwelaerts Ysabel, Rochtus Dirk, Van Beveren Ilke

Specialisatiegraad

inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Internationaal zaken doen

Inhoud

Deze cursus bestaat uit vier modules. De eerste module beschrijft de basisconcepten en economische modellen ter evaluatie en implementatie van internationale locatiekeuzes.

De tweede module behandelt de betekenis van lokalisatie/globalisatie voor individuele sectoren. De volgende sectoren worden daarbij specifiek behandeld:

- Industrie: Kleding en mode; high-tech; automobiel; agro-food.
- Diensten: Detailhandel; distributie.

De derde module bespreekt het zaken doen in verschillende regio's. Ieder land en/of regio wordt vanuit een verschillend (cultureel, politiek, economisch, management) perspectief behandeld zodat een holistisch inzicht wordt verschaft van internationaal zaken doen. De volgende landen en/of regio's worden daarbij specifiek behandeld:

- Azië (Japan, China, India, ASEAN)
- Europa (EU, Rusland)
- Noord-Amerika (VS, NAFTA)
- Latijns-Amerika (Centraal en Zuid-Amerika)
- Afrika (Zuidelijk Afrika)

De laatste module gaat dieper in op de betekenis van globalisatie voor gast- en thuislanden, en verschaft inzichten over de huidige anders-globalisatie.

Doelstellingen

Beschrijving

Studenten hebben aan het einde van dit opleidingsonderdeel affiniteit met internationaal zaken doen in verschillende landen en regio's.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Titel: Global Shift: Mapping the Changing Contours of the World Economy
Auteur: Peter Dicken
Edition: Fifth edition
ISBN: 9781412929554
Publisher: Sage Publications Ltd.

Evaluatie

Types

- mondeling examen
- paper/verslag
- presentatie

2e examenperiode (juni)

De studenten dienen een marktanalyse te maken van een uitgekozen sector in een bepaalde regio/land.

Deze studie dient gepresenteerd en mondeling verdedigd te worden.

Begeleiding

De studenten kunnen steeds terecht bij de docenten voor verdere toelichting.

Supply Chain Management

Code: OM1oSCMan

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 1

Onderwijstaal: Engels, Nederlands

Docenten: Van Woensel Tom

Coördinator: Van Woensel Tom

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Supply Chain Management

Inhoud

De informatie- en materiaalstroom in een supply chain wordt kritisch geanalyseerd, waarbij het belang van een goed voorraadbeheer binnen een aanbodsketen aan bod komt. Een hoge mate van participatie is nodig in deze cursus, zowel bij het oplossen van gevalstudies, als bij het spelen van het bierspel (beer game). Bij dit logistiek bedrijfssimulatiespel is de doelstelling aan te tonen hoe structuren in relaties met de wereld rondom de onderneming soms onverwachte en ongewenste resultaten opleveren.

Strategische betekenis betekenis van integrale logistiek

1. Competitief voordeel
2. Omgevingsfactoren
3. Integrale logistiek: omschrijving en kerngebieden
4. "What Is the Right Supply Chain for Your Product?"

Klantenservice

1. Het begrip "waarde"
2. De vijf dimensies van waarde
3. Customer service
4. Prestatie-indicatoren

Configuratie van een logistiek netwerk (Inclusief gevalstudie)

1. Nodige gegevens
2. Validering van model en data
3. Oplossingstechnieken

Voorraadbeheer

1. Bepalen van bestelpunt en ~grootte
2. Risk Pooling
3. Centrale en decentrale systemen
4. Voorraden in de logistieke keten

Gebruiken van informatie

Gevalstudie: Barilla SpA

1. Het bullwhip effect
2. Prognoses
3. Coördineren van systemen
4. Integratie

Strategische partnerships

Gevalstudie

1. Het globale kader
2. Third-Party Logistics
3. Partnerships

Informatietechnologie

1. Bedoeling van informatietechnologie
2. E-commerce en e-business
3. Componenten van een Supply Chain Management System

Doelstellingen

Beschrijving

Doel is het inzicht te verwerven dat de *interne* materiaal- en informatie-stroom ingebed ligt in de *totale* materiaal- en informatiestroom van de logistieke keten. De idee van lokale suboptimalisatie van elk deel van de keten weegt niet op tegen de globale optimalisatie van de totale keten.

De informatie- en materiaalstroom in een supply chain wordt kritisch geanalyseerd, waarbij het belang van een goed voorraadbeheer binnen een aanbodsketen aan bod komt. Een hoge mate van participatie is nodig in deze cursus, zowel bij het oplossen van gevalstudies, als bij het spelen van het bierspel (beer game). Bij dit logistiek bedrijfssimulatiespel is de doelstelling aan te tonen hoe structuren in relaties met de wereld rondom de onderneming soms onverwachte en ongewenste resultaten opleveren.

Vereiste voorkennis

Competenties

De bedrijfseconomische en statistische kennis zoals zij verworven is na het derde jaar bachelor handelswetenschappen of het schakelprogramma handelswetenschappen.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Handboek: Simchi-Levi, Kaminsky and Simchi-Levi, *Designing and managing the supply chain*, McGraw-Hill, 3de ed., 2008. Wetenschappelijke artikels en vakliteratuur zullen tijdens de lessen uitgedeeld worden.

Werkvormen

Omschrijving

Hoorcolleges, cases worden in groep uitgewerkt.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

1e examenperiode (januari)

Schriftelijk examen.

3e examenperiode (augustus/september)

Schriftelijk examen.

Examencontract

Schriftelijk examen.

Begeleiding

Wanneer men vragen heeft kan men zich wenden tot de docent.

Haveneconomie, transport en logistiek

Code: OM1oHaTrLo
Groep: /
Studiepunten: 6
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: /
Semester: 2
Onderwijstaal: Nederlands
Docenten: Coeck Chris
Coördinator: Coeck Chris

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Haveneconomie, transport en logistiek

Inhoud

Haveneconomie, transporteconomie en logistiek management moeten op een geïntegreerde wijze bestudeerd worden. Aangezien verkeer en vervoer in de loop van de geschiedenis van essentieel belang zijn geweest voor de functionering van de economie en het maatschappelijke leven, hebben de disciplines vertakkingen op uiteenlopende terreinen van de economische wetenschap.

In een eerste deel worden bij wijze van inleiding enkele belangrijke begrippen met betrekking tot het vervoerssysteem besproken en wordt het studieterrein van de zeehaven en haar economische omgeving afgebakend, gedefinieerd en beschreven. Vervolgens worden de economische betekenis en de organisatie van de vervoerseconomie en –logistiek geanalyseerd. Doorheen de cursus wordt aanvullend op de algemene begrippen van de haven- en transporteconomie een inzicht gegeven van de logistieke organisatie van het vervoer alsook van de werking van een haven als belangrijkste draaischijf van vervoer en van welvaartscreatie. De werking van een polyvalente zeehaven met een grote verscheidenheid aan behandelde goederen op terminals die qua kenmerken en lay-out erg van elkaar verschillen wordt besproken, alsook de verschillende beroepen en diensten die kunnen worden onderscheiden. Tenslotte wordt de rol van de zeehavens als vestigingsplaatsen voor industrieën aangegeven, wordt concurrentie tussen havens en havenproductiviteit besproken en wordt het belang van de havens voor een stad, regio en natie diepgaand geanalyseerd.

Doelstellingen

Beschrijving

De studenten moeten in staat zijn

1. de (geografische, economische, technische en organisatorische) aspecten die verband houden met en van belang zijn voor de haveneconomie, de vervoerseconomie en de logistiek te begrijpen en in de juiste context te plaatsen;
2. de impact van transport en logistiek op strategisch en operationeel vlak te kunnen schetsen;
3. een wetenschappelijke benadering op basis van de aangegeven analysemethoden en analysetechnieken te combineren met een praktische en beleidsmatige aanpak

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Handboek: Coeck, C, J-P. Merckx en A. Verbeke (2006), "Haveneconomie en -logistiek", Garant Uitgeverij.

Aanbevolen leermiddelen

Macharis, C en J. Van Mierlo (2006), "Goederen- en Personenvervoer: Vooruitzichten en Breekpunten", Garant Uitgeverij.

Blauwens, G., P. De Baere en E. Van De Voorde (2001), "Vervoerseconomie", Standaard Uitgeverij.

Werkvormen

Omschrijving

De bedrijfseconomische en statistische kennis zoals zij verworven is na het derde jaar bachelor handelswetenschappen of

het schakelprogramma handelswetenschappen.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

2e examenperiode (juni)

Schriftelijk examen

3e examenperiode (augustus/september)

Schriftelijk examen

Examencontract

Schriftelijk examen

Begeleiding

Wanneer men vragen heeft kan men zich wenden tot de docent.

Governance and operational management

Code: OM1oGovOpMan

Groep: /

Studiepunten: 6

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: /

Semester: 2

Onderwijstaal: Engels, Nederlands

Docenten: Meerts Jef

Coördinator: Meerts Jef

Specialisatiegraad

gespecialiseerd

Onderwijsactiviteiten

- Governance and operational management

Inhoud

De cursus is ontwikkeld rond vijf dimensies. Een eerste dimensie is strategie, waarbij het proces van strategische ontwikkeling ondersteund wordt door instrumenten zoals scenarioplanning. Een tweede dimensie is de omgeving waarbinnen het bedrijf opereert, hierin staan de uitdagingen van globalisering en het risicobeheer centraal. De derde dimensie bestaat uit 'people'. Aspecten zoals Change management, Balanced Score Card, enz. komen hier aan bod. De vierde dimensie bestaat uit de processen, waarbij dieper wordt ingegaan op de optimalisering van bedrijfsprocessen, kwaliteitsbeheersing en Lean Six Sigma. De laatste dimensie is de technologiedimensie. Hier komen strategieën aan bod om diensten aan klanten aan te bieden.

Doelstellingen

Beschrijving

Deze cursus is gebaseerd op de rol van de Chief Operations Officer (COO) in een bedrijf. Je bent in staat:

1. de kerntaken te onderscheiden die geïnitieerd worden door Corporate en ICT Governance.
2. de stuwende krachten en katalyserende factoren te schetsen van het Enterprise Business Model.
3. de stuwende krachten en de beperkingen te begrijpen en toe te passen om efficiënte en effectieve bedrijfsoperaties op te zetten.
4. de kerntechnieken te begrijpen om operational management en communicatie te bevorderen.

Vereiste voorkennis

Competenties

De bedrijfseconomische en statistische kennis zoals zij verworven is na het derde jaar bachelor handelswetenschappen of het schakelprogramma handelswetenschappen.

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

2e examenperiode (juni)

Schriftelijk examen.

3e examenperiode (augustus/september)

Schriftelijk examen.

Examencontract

Schriftelijk examen.